

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA Z ZAKRESU HISTORII ŚLĄSKA

oprac. Wojciech Mrozowicz
Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego
ORCID: [0000-0002-4407-0698](https://orcid.org/0000-0002-4407-0698)

200 lat Ossolineum. Rozprawy i materiały, red. Mariusz Dworsatschek, Wrocław: Wydawnictwo Ossolineum, 2022 (Osso Wczoraj i Dziś), ss. 735, ill.

Badania i analizy warunków pracy zawodów przemysłowych, t. 1: *Poszukiwanie śladów dawnego wydobywania i przetwórstwa kopalin użytecznych*, oprac. Zbigniew Pawlak, Leszek Chróst, Piotr Boroń, Ireneusz Malik, Tadeusz Mzyk, Adam Michczyński, Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, 2021 (Monografia, 885. Przeszłość), ss. 192, ill.

Bębniak Grzegorz, *1918–1922. Mikołowski spacerownik powstańczo-plebiscytowy*, Mikołów: Urząd Miasta Mikołów, 2022, ss. 67, ill.

Bibliografia historii Śląska / Bibliographie zur Geschichte Schlesiens / Bibliografie dějin Slezska 2009, red. Peter Garbers, Karol Sanojca, Wrocław–Opava 2022 (Acta Universitatis Wratislaviensis, 4095), ss. 436.

Bibliografia publikacji Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu, Instytutu Śląskiego i Stowarzyszenia Instytut Śląski za lata 2007–2021, oprac. Ewa Golec, Opole: Instytut Śląski, 2022, ss. 134.

Bonek Tomasz, *Demony śmierci. Zbrodniarze z Gross-Rosen*, Kraków: Znak Horizon, 2022, ss. 330, ill.

Boroń Piotr, *Ludzie i pismo. Gliwiccy pisarze miejscy do 1744 roku*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2022 (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 3965), ss. 234, ill.

Dziecko na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim, red. Marta Małkus, Kamila Szymańska, Wschowa–Leszno: Stowarzyszenie Czas A.R.T., Muzeum Okręgowe w Lesznie, 2021, ss. 389, ill.

- Bubnicki Rafał, *Grajcie tak, aby wygrać. Czesław Hernas (1928–2003)*, Wrocław: Centrum Historii Zajezdnia, Ośrodek Pamięć i Przyszłość, 2021 (Dolnośląska Solidarność), ss. 189 ill.
- Długajczyk Edward, Parys Paweł, *Obrona plebiscytu (styczeń–kwiecień 1921 roku)*, Katowice: Muzeum Śląskie w Katowicach, 2022 (Archiwum Powstań Śląskich, Seria 1, t. 3), ss. 1167.
- Dziedzic Marcin, *Fotografowie z Gór Kaczawskich do 1945 r.*, Wrocław: Atut, 2022, ss. 293, ill.
- Dziedzic Marcin, *Kłodzkie Towarzystwo Górskie 1881–1945*, wyd. 2 popr., Wrocław–Polanica-Zdrój: PRESSforum, 2022, ss. 479, ill.
- Ewangelicy [na Górnym Śląsku] w obliczu niepodległości*, red. Magdalena Legendź, Joanna Śliwka, Bielsko-Biała: Augustana, 2021, ss. 192, ill.
- Fic Maciej, Masnyk Marek, Ojdana Joanna, Szawan Katarzyna, *Pamięć o III powstaniu śląskim w symbolach i wspomnieniach*, Opole–Góra Św. Anny: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny, 2021 (Uniwersytet Opolski. Studia i Monografie, 616), ss. 156, ill.
- Fikus Sebastian, *Hans Lukaschek. Fiasko idealistycznych narracji / Das Fiasko der idealistischen Hoffnungen*, Warszawa–Opole: Wydawnictwo Neriton, Konwersatorium im. Josepha Eichendorffa, 2021 (Joseph von Eichendorff Konwersatorium. Spectrum.Art, 83), ss. 341, ill.
- Gawlina Józef, Cum Deo. *Dziennik 1959–1964*, wstęp i oprac. ks. Jerzy Myszor, Katowice: WueM, 2022 (Źródła do Dziejów Kościoła Katolickiego na Górnym Śląsku, 31), ss. 430, ill.
- Gelebtes Kulturerbe. Praktische denkmalpflegerische Aneignung eines gemeinsamen Kulturerbes in Schlesien im deutsch-polnischen Grenzraum*, hrsg. von Arne Franke, Potsdam 2022, ss. 98, ill. (on-line: <https://www.kulturforum.info/attachments/article/8566/Gelebtes-Kulturerbe.pdf>).
- Głombiowski Karol, *Literatura polska w obiegu społecznym na Śląsku od XVI do XVIII wieku*, przygotowała do druku Zofia Głombiowska, t. 1: *Literatura polska w języku łacińskim i w językach obcych*, t. 2: *Literatura w języku polskim*, Kraków: Collegium Columbinum, 2021, ss. 481, 201, XXXV, ill.

- Granda Krzysztof, *Ruda Śląska. Dzieje transportu szynowego*, t. 1, Rybnik: Wydawnictwo Eurosprinter, 2021, ss. 382, ill.
- Grześkowiak Grzegorz, Kochańczyk Rafał, Mikitin Janusz, *Była taka formacja. Policja Województwa Śląskiego 1922–1939*, Katowice: Rafał Kochańczyk, 2022, ss. 114, ill.
- Idziemy dalej... Z okazji 30-lecia Duszpasterstwa Ludzi Pracy '90 (1990–2020)*, zebrali i oprac. Stanisław Andrzej Potycz, Legnica: Diecezjalne Centrum Edukacyjne w Legnicy, 2021 (Biblioteka Diecezji Legnickiej, 86), ss. 292, ill.
- Janeczek Zdzisław, *Siemianowice i siemianowiczanie w powstaniach śląskich 1919–1920–1921*, Siemianowice Śląskie–Opole: Urząd Miasta Siemianowic Śląskich, Muzeum Miejskie w Siemianowicach Śląskich, Oficyna Wydawnicza AB, 2022, ss. 400, ill.
- Jeżewski Paweł, *Nowa Ruda w okresie II wojny światowej*, wyd. 2 uzupeł., Nowa Ruda: F.H.U. „Beata” Jerzy Jeżewski, 2022, ss. 206, ill.
- Jordan Peter, *Breslau oder Wrocław? Das Begriffspaar Endonym/Exonym als Kernthema der Kritischen Toponomastik. Wie politische Haltungen den Gebrauch geographischer Namen bestimmen*, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2022, ss. 179, ill.
- Kamiński Bronisław, *Przemiana. Kudowanie po II wojnie światowej*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Robb, 2022 (Książka z Kwiatem, 4), ss. 39, ill.
- Kawałkowska Ewa, *Glashütte Köpprich Przygórze*, cz. 1: *Od pradziejów do 1946 roku*, Przygórze: Wydawnictwo Drukarnia Kokociński Sp. z o.o., 2022, ss. 191, ill.
- Klasztor cysterski w Henrykowie. Historia – współczesność – przyszłość*, red. Kamila P. Pawłowski, Henryków–Ziębice: Gmina Ziębice, 2021, ss. 143, ill.
- Klementowski Robert, *Utrwalacze władzy ludowej. Kadry powiatowego aparatu bezpieczeństwa w Lubinie w latach 1945–1975*, Warszawa–Wrocław–Lubin: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu, Muzeum Historyczne w Lubinie, 2021 (Biblioteka Muzeum Historycznego w Lubinie, 21), ss. 219, ill.

- Kniejski Olgierd, Żymierski Mariusz, Ziółek Sebastian, Berbesz Marian, *Lubliniec. 750 lat historii miasta i mieszkańców*, Lubliniec: Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefa Lompy, 2022, ss. 623, ill.
- Kobiela Łukasz, *Konstanty Wolny. Polak, Ślązak, patriota*, Katowice–Zabrze: Stowarzyszenie Pokolenie, Muzeum Górnictwa Węglowego, 2021, ss. 288, ill.
- Kolářová Ivana, Kolář Ondřej, *Bouřlivé trojmezí. Slezsko 1918–1923*, Praha: Academia, 2022, ss. 215, ill.
- König Wilhelm, *Kronika Siemianowic, Huty Laura, Kopalni Fanny i Huty Jerzego z uwzględnieniem najważniejszych faktów z historii kultury Śląska, a zwłaszcza Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego*, tłum. i oprac. Marcin Wądołowski, Siemianowice Śląskie: Lokalne Dziedzictwo LH Local Heritage, 2022, ss. 348, ill.
- Kopalnia Węgla Brunatnego Turów 1947–2022*, red. Henryk Izydorczyk, Kraków–Bogatynia: Wydawnictwo AEM Paul Huppert, 2022, ss. 63, ill.
- Kos Jerzy Bogdan, *Mistrzowie wrocławskiej medycyny [od 1871]*, Wrocław: Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, 2022, ss. 448, ill.
- Kształcenie nauczycieli w Uniwersytecie Wrocławskim. Księga jubileuszowa Centrum Edukacji Nauczycielskiej 2000–2020*, red. Andrzej Krajna, Leszek Ryk, Krystyna Sujak-Lesz, Wrocław: Atut, 2021, ss. 370, ill.
- Lamparska Joanna, *Ostatni świadek. Historie strażników hitlerowskich skarbów*, Kraków: Znak Koncept, 2022, ss. 391, ill.
- Leksykon radliński. Z tej i na tej ziemi*, t. 1, red. Eryk Holona, Radlin: Radlińskie Towarzystwo Kulturalne, 2022, ss. 389, ill.
- Liber vetustissimus Gorlicensis / Das älteste Görlitzer Stadtbuch / Najstarsza księga miejska zgorzelecka 1305–1416*, t. 3: (1390–1416), bearb. von Christian Speer, Krzysztof Fokt, Maciej Mikuła, unter Mitwirkung von Robert Koszellni, Kraków–Görlitz: Societas Vistulana verlag-oettel.de, 2020 (Fontes Iuris Polonici. Prawo Miejskie, 7), ss. 746 + płyta DVD.
- Makuch Marcin, Bach Mariusz, *Mieź Legnica. Pół wieku piłkarskiego klubu*, Legnica: Muzeum Miedzi w Legnicy, 2021, ss. 607, ill.
- Małecki Krzysztof (Młodszy), Małecki Mirosław, *Stan wojenny we Wrocławiu*, Wrocław: Wydawnictwo i Drukarnia Jakopol, 2021, ss. 101 + płyta CD.

- Migasiewicz Paweł, *Laudatissimus Phidias noster. Rzeźbiarz [śląski] Johann Riedel SJ (1654–1736) między czeską tradycją cechową a francuską sztuką akademicką*, Warszawa: Instytut Sztuki PAN, Stowarzyszenie Liber pro Arte, 2021, ss. 423, ill.
- Mikitin Janusz, *Policja Górnego Śląska 1920–1922*, Katowice: Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach, 2021, ss. 76, ill.
- Mitteleuropäische Schulen VII (ca. 1400–1500). Böhmen – Mähren – Schlesien – Ungarn*, bearb. von Maria Theisen, [Wien 2022], (Veröffentlichungen zum Schrift- und Buchwesen des Mittelalters, I, 17), ss. XVII, 550, tabl., 50 (online: http://www.austriaca.at/0xc1aa5576_0x003d8e98.pdf).
- Moliński Lech, *Nikt nie woła, każdy pamięta. Filmowy Dolny Śląsk*, Wrocław: Warstwy, 2022, ss. 441, ill.
- Muś Anna, *The political potential of Upper Silesian ethno-regionalist movement. A study in ethnic identity and political behaviours of Upper Silesians*, Leiden–Boston: Brill, 2022, ss. XI, 262.
- Ogiolda Krzysztof, *Sławni niemieccy Ślązacy / Berühmte Deutsche aus Schlesien*, tłum. na niem. Krzysztof Warzecha, Opole–Görlitz: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Senfkorn Verlag Alfred Theisen, 2021, ss. 254, ill.
- Olszar Henryk, *Z tej ziemi i na tej ziemi. Siostry zakonne związane pochodzeniem lub zamieszkaniem z parafią św. Anioła Stróża w Gorzycach w archidiecezji katowickiej. Studium biograficzne*, Katowice: Księgarnia św. Jacka Sp. z o.o., 2022 (Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 96), ss. 208, ill.
- Pamiętnik pokoleń. Nasze dziedzictwo*, red. Mirosław Zaguła, Legnica: Stowarzyszenie „Wspólnota Akademicka”, 2022, ss. 344, ill.
- Pludra-Żuk Paulina, *„Aurora” Piotra Rigi. Średniowieczna transmisja i funkcje tekstu na przykładzie rękopisów polskich, pruskich i śląskich*, Warszawa: Instytut Historii Nauki PAN, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2021 (Monografie z Dziejów Oświaty, 47), ss. 318, ill.
- Popiński Krzysztof, *Wąsosz. Historia miasta i gminy*, Wrocław: Gajt Wydawnictwo 1991 s.c., 2022, ss. 496, ill.

- Preußen und sein Osten in der Weimarer Republik*, hrsg. von Manfred Kittel, Gabriele Schneider, Thomas Simon, Berlin: Duncker & Humblot, 2022, ss. VI, 383, ill.
- Przerwa Lech, Gruzlewska Anna, Przerwa Tomasz, *Piława Górna / Gnadenfrei na dawnych pocztówkach i fotografiach*, Piława Górna: Studio „Art in Design SOVA”, 2022, ss. 102, ill.
- Rabiega Józef, *Most Grunwaldzki we Wrocławiu*, cz. 1–2, red. Katarzyna Mossor, Poznań: Związek Mostowców RP. Oddział Wielkopolski, 2022 (Archiwum Mostownictwa w Polsce, 6–7), ss. 179, 171, ill.
- Rosenbaum Sebastian, Tracz Bogusław, Węgrzyn Dariusz, „*Turma NKWD Nr 2 Tost*”. *Sowieckie więzienie w Toszku w 1945 roku*, wyd. 2 zm., Katowice–Gliwice–Warszawa: Muzeum w Gliwicach, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2021, ss. 303, ill.
- Roy James Alexander, *Pole and Czech in Silesia*, český překlad Tomáš Rusek, polský překlad Irena French, Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2022, ss. 319, ill. (wydanie trójjęzyczne).
- Rusewicz Henryk, *Szklary Dolne (Nieder Gläfersdorf)*, Chocianów: Urząd Miasta i Gminy w Chocianowie, 2022, ss. 144, ill.
- Rybińska Agata, *Manuel Joël (1826–1890). Biografia kulturowa wrocławskiego rabina z nurtu Wissenschaft des Judentums*, Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2021, ss. 362, ill.
- Sądownictwo administracyjne w umacnianiu państwa prawa. Księga z okazji 100-lecia sądownictwa administracyjnego w województwie śląskim*, red. Andrzej Matan, Adam Nita, Warszawa: Wolters Kluwer, 2022, ss. 368, ill.
- Schieb Roswitha, *Śląsk. Historia – krajobrazy – kultura*, zdjęcia: Marek Maruszak, Gliwice–Berlin: Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Elsengold, 2021, ss. 223, ill.
- Schütz Bernhard, *Kurvierte Barockarchitektur in Böhmen, Franken und Schlesien. Von den Dientzenhofern bis Balthasar Neumann*, Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2022, ss. 224, ill.
- Sękowski Roman, *Góra świętej Anny. Historia mało znana*, Opole–Kalety: Wydawnictwo Piotr Kalinowski, 2022, ss. 79, ill.

- Sifczyk Damian, *Historia Ruchu Chorzów*, t. 1, cz. 3: 1934–1935, Chorzów: HistoriaRuchu.pl, 2022, ss. 491, ill.
- Smoke Hannibal [= Rąkowski Andrzej], *Zaginiony Górny Śląsk. Pałace, których już nie zobaczysz*, Będzin: Wydawnictwo internetowe e-bookowo, 2022, ss. 231, ill.
- Šopák Pavel, Kirsch Otakar, Kolář Ondřej, *Muzejní časopisy Moravy a Slezska do roku 1989*, Opava: Slezské zemské muzeum, 2021, ss. 203, ill.
- Steinborn Bożena, *Przeminęło?*, Wrocław: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2022 (Przypadki Wrocławskich Muzealników), ss. 103, ill.
- Stulecie Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach*, red. Aleksander Zembok i in., Katowice: Wyższy Urząd Górniczy, Stowarzyszenie Bractwo Gwarków, 2022 (Poczet Gwarków Śląskich, 12), ss. 226, ill.
- Syroka Andrzej, *Zdrowie, choroba, profilaktyka i terapia w kalendarzach śląskich z XVII i XVIII wieku*, Wrocław: Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, 2020, ss. 380, e-book (on-line: <https://wydawnictwo.umw.edu.pl/upload/files/open-access/zcpts.pdf>).
- Szlachta – przemysł – inwestycje. Materiały pokonferencyjne*, red. Jan Sasor, Arkadiusz Kuzio-Podrucki, Katowice–Nakło Śląskie: Muzeum Śląskie, Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim, 2022, ss. 279, ill.
- Szpoński Adam, *Monografia miasta Zgorzelec w latach 1945–2020*, Jelenia Góra: Wydawnictwo „Ad Rem”, 2022, ss. 566, ill.
- Śladami bliskości Boga-człowieka. Przewodnik turystyczny po kościołach dekanatów diecezji opolskiej*, Opole: Kuria Diecezjalna w Opolu, Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża w Opolu, 2022, ss. 151, ill.
- Święcicki Jarosław, *Kościół Świętego Ducha [w Bytomiu] oczami archeologa*, współpraca Paweł Milejski, Piotr Boroń, Teresa Adamczyk-Bomersbach, Natalia Mucha, Bytom: Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, 2022, ss. 56, ill.
- Tytko Stanisław, Kowol Paweł, Tytko Waldemar, *Historia rodziny Tytko z Kątów, czyli z okolic Pszowa i Zawady*, wstęp Marek Mariusz Tytko, Pszów–Zawada–Racibórz: Waldemar Tytko, 2022, ss. 162, ill.
- W województwie i w „terenie”. Działalność Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej na szczeblu lokalnym*, red. Adam Dziuba, Bogusław Tracz, Katowice–Warszawa: Oddział IPN – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi

Polskiemu, 2022 (Centralny Projekt Badawczy IPN – Ruch Komunistyczny i Aparat Władzy 1917–1990), ss. 295, ill.

Wojtucki Daniel, Magia posthuma. *Procesy i egzekucje zmarłych na Śląsku i Morawach w XVI–XVIII wieku*, Wrocław: Atut, 2022, ss. 572, ill.

Wolni i Solidarni. Solidarność Walcząca na Dolnym Śląsku w Encyklopedii Solidarności, red. Kamil Dworaczek, Agnieszka Klarman, Łukasz Sołtysik, Grzegorz Waligóra, Wrocław: Instytut Pamięci Narodowej, 2022, ss. 222, ill.

Wyszczelski Lech, *Zaolzie 1919, 1938*, Warszawa: Bellona, 2022 (Historyczne Bitwy), ss. 257, ill.